

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 185/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť B. B., zastúpeného spoločnosťou AK-TARABČÁK s. r. o., Hlavná 13, Prešov, konajúcou konateľom a advokátom JUDr. Jozefom Tarabčákom, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 a čl. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9 Tpo 9/2013 zo 6. júna 2013 a postupom, ktorý mu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. B. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2013 doručená sťažnosť B. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 a čl. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Tpo 9/2013 zo 6. júna 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý mu predchádzal.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Prešov ČVS: ORP-867/1-OVK-PO-2012 z 20. mája 2013 vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe v tomto uznesení uvedenom. Okrem toho uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Prešov ČVS: ORP 867/1-OVK-PO-2012 z 9. augusta 2012 bolo začaté trestné stíhanie a toho istého dňa bolo aj vznesené obvinenie proti sťažovateľovi pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a následne uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Prešov – juh, ČVS: ORP-13/JU-PO-2013 z 24. januára 2013 bolo začaté trestné stíhanie a 26. februára 2013 vznesené obvinenie proti sťažovateľovi pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v označených uzneseniach.

3. Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 0 Tp 49/2013 z 24. mája 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) vzal sťažovateľa do väzby, a to z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keďže z pohľadu konajúceho súdu vyplynula dôvodná obava, že pri ponechaní na slobode by sťažovateľ mohol pokračovať v trestnej činnosti. Okresný súd podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku v sume 5 000 € a taktiež podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal ani písomný sľub sťažovateľa ako náhradu väzby. Z predložených príloh k sťažnosti ústavný súd ďalej zistil, že osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená 22. mája 2012 o 8.45 h.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného zákona zamietol ako nedôvodnú. Sťažovateľ sa domnieva, že uznesením krajského súdu boli porušené jeho označené základné práva, súčasne však napáda celé konanie, ktoré vydaniu napadnutého uznesenia predchádzalo. V tejto súvislosti v podstatnom uviedol:

«Podľa § 71 ods. 1 Tr. poriadku môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený a vyplýva obava, že budú naplnené dôvody v písm. a) – c) Tr. por. Dôkazy, ktoré by nasvedčovali zistenia podľa § 71 ods. 1 Tr. por. však musia byť vykonané zákonným spôsobom. V tomto prípade však uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané na základe úkonov, ktoré boli vykonané v rozpore so zákonom a preto sú procesne nepoužiteľné.

Podľa § 213 ods. 3 Tr. por. ak oznámi obhajca policajtovi, že sa chce zúčastniť vyšetrovacieho úkonu podľa ods. 2 policajt je povinný včas mu oznámiť čas, miesto konania úkonu a druh úkonu okrem prípadu, keď vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyrozumienie obhajcu nemožno zabezpečiť. ...

Pri vykonávaní výsluchov poškodenej B. K. a D. B. 15.5.2013, resp. 17.5.2013 toto ustanovenie nebolo dodržané a výsluchy boli vykonané nezákonne. Obhajca listom z 13.8.2012 požiadal vyšetrovateľa, aby bol o všetkých úkonoch včas upovedomený v zmysle § 213 Trestného poriadku. Vyšetrovateľ doručil do kancelárie obhajcu v popoludňajších hodinách dňa 13.5.2013 vyrozumienie o tom, že dňa 15.5.2013 o 13.00 hod. vykoná výsluch poškodenej. Pri preberaní zásielky bol osobou splnomocnenou na preberanie zásielok upozornený, že obhajca je celý týždeň mimo Prešov. V ten istý deň listom odoslaným elektronickou poštou z kancelárie obhajcu bol vyšetrovateľ požiadaný o presunutie termínu výsluchu. Podobne dňa 15.5.2013 – napriek vyššie uvedenému upozorneniu a žiadosti doručil do kancelárie obhajcu vyšetrovateľ ďalšie upovedomenie o termíne výsluchu svedka D. B. na 17.5.2013. Dňa 16.5.2013 bol opäť elektronicky požiadaný o presunutie termínu. Elektronické podania obhajcu však v trestnom spise založené nie sú, hoci boli zaslané na adresu... s predmetom správy „k čís. ORP-867/1-OVK-PO-12 – B. B.“. Napriek uvedenému boli úkony vykonané, hoci pre ich vykonanie neboli splnené podmienky, pretože nešlo o

neodkladné úkony, ktoré by nebolo možné odložiť a ani nešlo o prípad, že by obhajcu – pri dostatočnom predstihu – včas nebolo možné upovedomiť, aby mohol zabezpečiť na úkonoch účasť obhajcu – substitúta. Taktiež nešlo o včasné oznámenie, ak by malo ísť o neodkladný úkon. ... Vzhľadom na nezákonné výsluchy a obsah spisu v rozpore s vyhl. 618/2005 Z. z., na základe ktorých bolo vydané napadnuté uznesenie, je aj toto uznesenie postihnuté vadou a je vydané v rozpore so zákonom. ...

Na výsluch dňa 22.5.2013 bol obvinený predvedený, pričom na predvedenie neboli splnené dôvody. Pred predvedením nebol obvinený riadne a včas predvolaný na výsluch, teda ani nebol upozornený na následky nedostavenia sa. Podľa § 120 ods. 2 Tr. por. môže byť obvinený predvedený aj bez predchádzajúceho predvolania, ak je to potrebné pre úspešné vykonanie úkonu, najmä ak sa skrýva, nemá trvalé bydlisko, ak mu nie je možné doručiť predvolanie na adrese, ktorú uviedol. Žiadny z týchto dôvodov nebol naplnený, preto aj predvedenie bolo nezákonné.

V spise je založené predvolanie na 24.4.2013 (bez dátumu), obvineným nepodpísaná doručienka a záznam z 18.4.2013 referentov OKP H. a S.. V tomto zázname však nie je uvedené, akú zásielku sa pokúšali doručiť – predvolanie na ktorý deň – preto tento pokus nemožno považovať za preukázaný a nemožno ho považovať ani za taký pokus, na základe ktorého a po ktorom by malo nasledovať predvedenie.

Takto vykonané predvedenie je nezákonné a v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. naň nemožno prihliadať. Na základe nezákonného predvedenia bolo vykonané aj nezákonné zadržanie podľa § 86 Tr. por. ...

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému. Prokurátor podal návrh na väzbu 22.5.2013, avšak tento nedoručil bezodkladne obvinenému ani obhajcovi, ale urobil tak až pred začatím výsluchu. Porušil tým právo na obhajobu a náležitú prípravu. ...

Uznesenie sudcu pre prípravné konanie o vzatí do väzby bolo vyhotovené a aj obhajcom prevzaté 5.6.2013. Až v tento deň sa obhajca mohol dozvedieť o dôvodoch väzby a až následne mohol pripraviť odôvodnenie sťažnosti, podanej po vyhlásení uznesenia sudcom pre prípravné konanie. Odôvodnenie sťažnosti bolo dňa 6.6.2013 v ranných hodinách doručené do podateľne súdu. Medzitým už dňa 6.6.2013 bol spis odstúpený z OS Prešov na KS Prešov, kde bol doručený o 9:59 hod a pridelený sudcovi, ktorý dňa

6.6.2013 o 12:00 hod na neverejnom zasadnutí rozhodol o zamietnutí sťažnosti obvineného. Z okresného súdu však odôvodnenie sťažnosti bolo zaslané na KS Prešov až dňa 10.6.2013 o 6:49 hod faxom a poštou (č. l. 43), teda až štyri dni po podaní odôvodnenia, keď o sťažnosti už bolo rozhodnuté. Ak by z OS Prešov bolo odôvodnenie zaslané na KS Prešov hneď po jeho doručení, mohol sa sťažnostný súd s dôvodmi oboznámiť.

Podľa rozvrhu práce KS Prešov na r. 2013, čl. 2.3 väzobné veci zapisované do registra Tpo a Tos, v ktorých už Krajský súd konal, sa po ich opätovnom predložení pridelia senátu, predsedom ktorého je sudca, ktorý bol v pôvodnom konaní sudcom spravodajcom. ... Vec prijatá Krajským súdom v Prešove dňa 6.6.2013 na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu 0Tp 49/2013 z 24.5.2013, bola pridelená v rozpore s rozvrhom práce KS Prešov na r. 2013 a preto o sťažnosti nerozhodoval zákonný sudca (senát). Vec mala byť pridelená podľa čl. 2.3 rozvrhu práce na r. 2013 senátu, predsedom ktorého je sudca, ktorý bol v pôvodnom konaní 5Tpo 6/2013 spravodajcom.»

5. Okrem uvedeného sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal aj skutočnosť, že okresný súd a krajský súd rozhodli o uvalení väzby bez toho, aby bolo riadne „zistené, že sú tu skutočnosti, nasvedčujúce tomu, že skutok bol spáchaný obvineným a tiež dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti...“. Napokon námietky sťažovateľa smerovali aj k výsluchu poškodenej pri rozhodovaní o väzbe na súde prvého stupňa, keď sťažovateľ nebol pri takomto úkone prítomný, a z toho dôvodu hodnotí takto vykonané dokazovanie ako nezákonné, ktoré nemôže byť podkladom pre rozhodnutie o vzatí do väzby.

6. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru uznesením krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, zrušil napadnuté uznesenie, priznal sťažovateľovi primerané zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Pod ústavnosťou v najužšom zmysle treba rozumieť dodržiavanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci, ale aj právnickými osobami a fyzickými osobami.

Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov vrátane Trestného poriadku. Sú to teda všeobecné sudy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. V súlade s uvedeným ústavný súd v zásade nezasahuje do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výnimkou sú prípady, kedy dochádza rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu k porušeniu základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv a slobôd zaručených dohovorom ako kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Právo na osobnú slobodu garantované tak ústavou, ako aj dohovorom zaujíma v hierarchii základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd) popredné miesto. Pod osobnou slobodou sa rozumie voľný, ničím neobmedzený pohyb človeka, ktorý sa môže podľa vlastného rozhodnutia zdržiavať na určitom mieste alebo slobodne z tohto miesta odísť (III. ÚS 204/02). Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07).

11. Ústavný súd v prípade namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné sudy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné sudy v namietaných rozhodnutiach ústavne akceptovateľným spôsobom aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich v danej situácii možno pokladať za udržateľné (m. m. III. ÚS 271/07).

12. Vychádzajúc z týchto ústavne relevantných úvah ústavný súd prišlo k preskúmaniu dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti v korelácii s napádaným uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal.

13. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Listina garantuje v čl. 8 ods. 1 obsahovo totožné právo.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Obsahovo totožné právo je garantované i listinou v čl. 8 ods. 2.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Listina v čl. 36 ods. 1 zakotvuje obsahovo totožné právo.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní... rovní.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia po rekapitulácii procesných uznesení, ktorými bolo začaté trestné stíhanie a následne vznesené obvinenie proti sťažovateľovi, zhrnul dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku takto:

„V súčasnom štádiu trestného konania je obvinený B. B. dôvodne podozrivý zo spáchania skutkov, pre ktoré mu vyššie uvedenými uzneseniami bolo vznesené obvinenie. Toto dôvodné podozrenie vyplýva najmä z výpovede poškodenej B. K., ktorá je v súlade s doposiaľ zabezpečenými dôkazmi. Vyplýva z neho, že obvinený má poškodenú sústavne osobne prenasledovať, kontaktovať ju prostredníctvom elektronickej komunikácie a s použitím GPS zariadenia sledovať jej pohyb. Z odpisu registra trestov som zistil, že obvinený bol v minulosti trikrát súdne trestaný, z toho v dvoch prípadoch v ostatných 10-tich rokoch. Vo všetkých prípadoch pre trestné činy ublíženia na zdraví a výtržníctva, v jednom prípade pre trestný čin nebezpečného vyhrážania. ...

Skutočnosť, že obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania trestných činov kladených mu za vinu, spoločne s faktom, že túto trestnú činnosť mal páchať po dlhšiu dobu odôvodňujú obavu, že v prípade jeho prepustenia na slobodu by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, ku ktorej má zjavne sklony. Nebolo tiež možné prehliadnúť tú skutočnosť, že už dňa 09.08.2012 podal prokurátor návrh na vzatie obvineného do väzby z rovnakého dôvodu ako v prejednávanej veci, ktorý návrh bol na tunajšom súde vedený pod sp. zn. 0Tp/73/2012. Sudca pre prípravné konanie uznesením zo dňa 10.08.2012 nahradil väzbu obvinenému písomným sľubom a zároveň mu zakázal stýkať sa s poškodenou B. K. a úmyselne sa k nej priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom jeho oznámenia. Z uvedeného je zrejmé, že ak

bolo obvinenému vznesené obvinenie pre skutky, ktorých sa mal dopúšťať v dobe mesiaca jún 2012 do 26.02.2013, resp. dňa 09.05.2013, mal sa týchto dopúšťať aj po tom, čo písomne sľúbil, že sa nedopustí trestnej činnosti a povedie riadny život (č. l. 3 spisu sp. zn. 0Tp/73/2012). Nakoniec skutočnosť, že obvinený už v minulosti bol opakovane súdne trestaný pre násilnú trestnú činnosť taktiež nenasvedčuje tomu, že by v jeho prípade išlo o mimoriadne vybočenie z inak riadneho spôsobu života. ...

Pretože súčasne bol dodržaný zákonný postup v zmysle ust. § 87 ods. 1, 2 Tr. poriadku rozhodol som tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Osobná sloboda obvineného bola obmedzená momentom jeho zadržania dňa 22.05.2013 o 08.45, od ktorej doby až do rozhodnutia o jeho vzatí do väzby obmedzenie jej osobnej slobody nepretržite trvalo. Preto som určil, že lehota väzby začala plynúť týmto okamžikom.

Obvineným ponúknutý písomný sľub som nepovažoval za dostatočný na nahradenie väzby, pretože ako je to uvedené vyššie, obvinený už mal jeden sľub prijatý súdom, navyše v krátkej dobe po jeho prijatí, porušiť. Preto som ho ako nahradenie väzby neprijal. Taktiež ponúknutá peňažná záruka v sume 5.000,- Eur sa nejaví byť v tomto štádiu konania dostatočujúcou na nahradenie inštitútu väzby, z ktorého dôvodu som ju ako nahradenie väzby neprijal.“

15. Krajský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu, zrekapituloval podstatnú časť jeho argumentácie a naostatok zdôraznil, že „Sudca pre prípravné konanie vypočul obvineného, vypočul poškodenú B. K., oboznámil obsah vyšetrovacích spisov. Poukázal na skutočnosti, ktoré vyplývajú z jednotlivých dôkazov, ktoré boli vykonané v tomto štádiu konania a dospel k správne mu záveru, že tieto skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obv. B. B.. U obv. B. B. tak, ako je to uvedené v uznesení o jeho vzatí do väzby, existuje materiálny predpoklad pre jeho vzatie do väzby.

Vzhľadom na osobu obvineného a charakter trestnej činnosti správne postupoval sudca pre prípravné konania s poukazom, že už raz bol písomný sľub prijatý, že takýto písomný sľub je nedostatočný a tento písomný sľub neprijal. ...

Vzhľadom na charakter trestnej činnosti a jej rozsah, krajský súd sa stotožnil so záverom sudcu pre prípravné konanie, že táto ponúknutá peňažná záruka nie je dostačujúcou na nahradenie väzby. ...

Obvinený bol zadržaný dňa 22.5.2013 o 8,45 hod. Návrh na vzatie obvineného do väzby bol podaný dňa 22.5.2013 o 19.00 hod. Sudca pre prípravné konanie rozhodol dňa 24.5.2013. Lehoty uvedené v § 87 Tr. por. boli dodržané.“

16. Ústavný súd nevidí dôvod argumentáciu krajského súdu v spojitosti s odôvodnením uznesenia okresného súdu, ktorý rozhodoval o vzatí sťažovateľa do väzby, spochybňovať. Konajúce súdy vyhodnocovali dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa a dôvody jeho väzby, ako aj dodržanie zákonných a ústavných lehôt. Je nepochybnou právomocou všeobecných súdov posúdenie skutkových a právnych otázok (v rámci prvostupňového a druhostupňového konania) relevantných na rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby. Na podklade zákonne vykonaných dôkazov orgánmi činnými v trestnom konaní konajúce súdu dospeli ku skutkovým zisteniam, na základe ktorých napokon rozhodli o vzatí sťažovateľa do väzby a ústavný súd nevidí dôvod takto prijaté rozhodnutia revidovať.

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti preskúmal aj zákonnosť a ústavnosť trestného konania z hľadiska dodržania lehôt pozbavenia osobnej slobody a ani z tohto hľadiska nezistil žiadne porušenie zákonnosti a ústavnosti, či už zo strany vyšetrovateľa, prokuratúry alebo aj konajúcich všeobecných súdov. Ústavné (i zákonné) lehoty pre rozhodovanie o väzbe v súvislosti s maximálnou dĺžkou obmedzenia osobnej slobody boli dodržané.

18. Nemožno sa stotožniť ani s tou časťou argumentácie sťažovateľa, že úkony v prípravnom konaní boli vykonané nezákonne len z toho dôvodu, že sa ich jeho obhajca nezúčastnil. Samotný právny zástupca sťažovateľa nepopiera, že o vykonaní jednotlivých

úkonov bol oboznámený, avšak nezúčastnil sa ich pre kolíziu na vlastnej strane. Skutočnosť, že sám tieto úkony nevyhodnotil ako neodkladné a očakával ich odklad, nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že mu zásadne neprislúcha hodnotiť skutkové okolnosti prerokovávanej veci (napríklad prehodnocovať povahu neodkladného úkonu), tak ako to požaduje sťažovateľ vo svojej sťažnosti. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s uvedenými úlohami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu bezprostrednosti trestného konania, ktorá vytvára najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy. Každé základné právo a sloboda sa ústavou priznáva len v rozsahu účelu daného práva alebo slobody (II. ÚS 81/99). Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež sa brániť proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech účastníka trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99). Ústavný súd v posudzovanej veci nezistil, aby akýmkoľvek procesným postupom konajúcich súdov bola účelovo vytvorená nepriaznivá procesná situácia a také podmienky pre sťažovateľa, ktoré by mu bránili, resp. ho podstatným spôsobom obmedzovali pri reálnom uplatnení práva na obhajobu.

19. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že mu reálne nebolo umožnené sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu odôvodniť, a to z dôvodu jej neskorého predloženia krajskému súdu, čo malo za následok, že krajský súd sa nezaoberal písomným odôvodnením jeho sťažnosti, ústavný súd poukazuje na § 187 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého sa sťažnosť podáva do troch dní od oznámenia uznesenia. Okresný súd rozhodol o väzbe sťažovateľa 24. mája 2013 a od tohto dňa plynula trojdňová lehota na podanie sťažnosti. Sťažovateľ podal prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť priamo do zápisnice o výsluchu, a to po vyhlásení uznesenia, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku. Písomné odôvodnenie sťažnosti však sťažovateľ doplnil až 6. júna 2013, teda po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti, pričom je z ústavnoprávneho hľadiska irelevantné, že až v tom čase bolo sťažovateľovi doručené písomné vyhotovenie uznesenia. Lehota na podanie sťažnosti plynie od jeho oznámenia a v tejto lehote bolo sťažovateľovi plne umožnené využiť svoje

právo na obhajobu a sťažnosť písomne odôvodniť. Neobstojí ani tvrdenie sťažovateľa, že s dôvodmi väzby sa mohol oboznámiť až po doručení písomného vyhotovenia uznesenia, keďže sťažovateľ i jeho obhajca boli prítomní na vyhlásení uznesenia, ktoré súd vždy odôvodní a súčasne poučí účastníkov o opravnom prostriedku. Krajský súd pri rozhodovaní o podanej sťažnosti sťažovateľa bol povinný hľadiť aj na iné zásady trestného konania, predovšetkým na zásadu rýchlosti konania, a nemohol vyčkávať s rozhodnutím pre prípad, že sa obhajca rozhodne sťažnosť dodatočne písomne odôvodniť po uplynutí lehoty na jej podanie.

20. Vo vzťahu k namietanému čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa ktorého všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní, ústavný súd pripomína, že podľa jeho doterajšej rozhodovacej činnosti sa táto zásada prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd (pozri aj PL. ÚS 43/95, II. ÚS 121/02). Rovnosť medzi obvineným a prokurátorom v trestnom konaní je relatívna vzhľadom na rozdiel v ich procesnom a najmä faktickom postavení, ktorý vyplýva z ich rozdielnych funkcií a možností (napr. za prokurátorom stojí štátny aparát a donucovacia štátna moc). Ich rovnosť je potom príliehavejšie vyjadriteľná ako zásada rovnosti zbraní tvoriaca prvok spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, charakterizovaná v judikatúre k dohovoru. Ide o právo, aby každá strana súdneho konania mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane [napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci De Haes a Gijssels v. Belgicko z 24. februára 1997, § 53 (mutatis mutandis III. ÚS 186/02)]. Ústavný súd v namietanom konaní (rozhodovaní o vzatí do väzby), aj vzhľadom na už vyslovené (body 16 až 19) nevzhladol žiadnu možnosť vyslovenia porušenia zásady rovnosti na úkor sťažovateľa garantovanú čl. 47 ods. 3 ústavy ani porušenia práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

21. Napokon ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietky porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že ak bol sťažovateľ presvedčený o tom, že v jeho veci rozhoduje sudca, ktorý mal byť

z trestného konania vylúčený, mal túto námietku vzniesť bez meškania (§ 31 ods. 4 nového Trestného poriadku), t. j. priamo pred konajúcim sudcom pre prípravné konanie, ktorý o takejto námietke sám rozhodne v zmysle ustanovení § 32 ods. 3 nového Trestného poriadku. Proti takémuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhoduje nadriadený súd (§ 32 ods. 4 a 5 nového Trestného poriadku). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vzhľadom na už spomenutý princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

22. Navyše, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, samosudcom a súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom (Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, pozn.) tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Podľa § 51 ods. 3 zákona o súdoch ak nie je možné prideliť vec náhodným výberom a ide o potrebu pridelenia veci na rozhodnutie bez zbytočného odkladu v prípadoch rozhodovania o ustanovení obhajcu, o príkaze na zatknutie, o väzbe... a v ďalších prípadoch ustanovených osobitným zákonom, veci sa pridávajú v súlade s rozvrhom práce spôsobom určeným v rozvrhu práce tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Sťažovateľ poukazuje na rozvrh práce krajského súdu, podľa ktorého *„väzobné veci... v ktorých už krajský súd konal sa po ich opätovnom predložení pridelia senátu, predsedom ktorého je sudca, ktorý bol v pôvodnom konaní sudcom spravodajcom“*, a namieta, že keďže v jeho veci už rozhodoval krajský súd uznesením č. k. 5 Tpo 6/2013-101 zo 16. apríla 2013, keď zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie a prepustil obvineného na slobodu, mal aj v tejto ďalšej veci rozhodovať senát, predsedom ktorého je sudca, ktorý

rozhodoval v jeho predošlej, už uvedenej veci. Ústavný súd zdôrazňuje, že preskúmané súdne konanie, ktoré vyústilo až do napádaného uznesenia krajského súdu o zamietnutí sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu o vzatí do väzby, bolo začaté na základe nového návrhu konajúceho prokurátora a na podklade uznesenia o začatí trestného stíhania a vznosenia obvinenia sťažovateľa pre ďalší skutok, ktorého sa mal dopustiť. Preto v tejto súvislosti nemožno hovoriť o „opätovnom predložení“ veci krajskému súdu, ale o prerokovávaní novej veci, ktorá bola pridelená zákonnému senátu v zmysle už citovaných zásad a v súlade s rozvrhom práce.

23. Z citovaného odôvodnenia uznesenia okresného súdu v spojitosti s napadnutým uznesením krajského súdu nemožno vyvodiť, že by sa konajúce súdy nevysporiadali s právne relevantnými argumentmi v súvislosti s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa, a podľa názoru ústavného súdu sú tieto odôvodnenia ústavnoprávne akceptovateľné. Ústavný súd s poukazom na uvedené súčasne dopĺňa, že ani v procesnom postupe, ktorý napadnutému uzneseniu predchádzal, nezistil nič, čo by signalizovalo možné porušenie ústavných práv sťažovateľa. Na základe všetkých uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu a postupu, ktorý mu predchádzal, sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy a tomu zodpovedajúcich práv garantovaných listinou či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane

a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

26. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014